

[Ingvar Dahl.]

rige byggematerialer er truffet konkurrence-regulerende aftaler mellem producenterne indbyrdes.

Disse oplysninger fra prisdirektoratet er hverken nye eller overraskende, og socialdemokratiet har i en udtalelse henledt opmærksomheden på, at de pris- og leveringsaftaler, der på de fleste områder er truffet mellem producenter og forhandlere af byggematerialer, i en række tilfælde vil vanskeliggøre både standardiseringen af byggematerialer og rationaliseringen af byggeriet, ligesom vi overfor regeringen har sagt, at den bør anmode priskontrolrådet om at tage prisdannelsen indenfor byggeriet op til en hurtig undersøgelse med det formål at sikre større konkurrence. Såfremt den gældende prislov ikke giver tilstrækkelig hjemmel for de nødvendige indgreb, er det vor opfattelse, at loven må ændres. Vi er nemlig klar over og har været det længe, at handelen med byggematerialer er fastlåst gennem aftaler mellem producenter og importører på den ene side og forhandlere på den anden side. Sådanne aftaler går f. eks. ud på, at producenterne har forpligtet sig til alene at sælge til bestemte forhandlere, og disse forhandlere har på deres side forpligtet sig til alene at købe hos de pågældende producenter. Samtidig er der fastsat priser både for køb hos producent og for videresalg til forbruger.

Der må dog være nogle, måske også i denne forsamling, som prisdirektoratets oplysninger er nye for eller måske endog har overrasket. Jeg tænker her på dem, der ved mere end en lejlighed har givet udtryk for

„at vejen til billigere byggeri først og fremmest er at kalde på konkurrencen mellem håndværksmestre og andre, og dernæst at bygherren selv løber en økonomisk risiko, for“ — føjes der til — „det giver det bedste resultat.“

Mon der efter disse oplysninger egentlig er nogen, der tør bevare troen på, at det vil være muligt blot ved at fremkalde konkurrencen på de områder, hvor der i dag er muligheder derfor, at komme ned på byggepriser, hvorved lejen kan nedsættes så meget, at den mindre bemidlede del af befolkningen kan betale den, og endnu mindre ned på lejepriser, som de dårligst stillede har muligheder for at udrede?

Hvis fremførte argumenter overhovedet kan opfylde deres mission, nemlig at for-

hindre fejl vurderinger m. m., så må det blive her. For det utraditionelle byggeris vedkommende har erfaringerne vel nærmest indtil nu givet sig udtryk i, at dette byggeri er blevet dyrere end murstensbyggeriet. Årsagen hertil må vel søges i, at hverken arbejdsgiverne, arbejdslederne eller arbejderne endnu har fundet frem til den rigtige rytme. Det gælder vel også for en stor del, når der er tale om de materialer, der anvendes i dette byggeri. Hvordan udviklingen ellers vil forme sig i tiden fremover, skal jeg ikke tage stilling til på nuværende tidspunkt, men selvfølgelig har dette byggeri ved mekanisering store muligheder for at give billige byggepriser og derigennem en billig leje.

Der er således foreløbig den forskel på den højtærede ministers 5 000 ekstra lejligheder i dette år og vort forslag, at ministerens lejligheder bygges efter de i hvert fald for tiden dyreste metoder uden at anvise eller blot antyde, hvordan disse lejligheder skal komme ned på en sådan lejeafgift, at også de dårligst stillede kan få deres andel i den forøgede boligproduktion, hvorimod vort forslag udtrykkeligt gør opmærksom på, at den ekstraordinære indsats ikke blot er et bygge-, men også et boligproblem og skal være til gavn for dem, der i dag lever i de usunde, de overbefolkede eller de saneringsmodne lejligheder.

Hertil kommer, at vi ikke alene mener, det er muligt at gøre dette ekstra fremstød mod bolignøden ved hjælp af et utraditionelt byggeri, men også at det vil være muligt ved en fornuftig planlægning og ikke mindst ved et fornuftigt vinterbyggeri at få bygget de 5 000—6 000 lejligheder mere om året som traditionelt byggeri. Det er jo sådan, at vi herhjemme, i hvert fald hidtil, dels på grundlag af beregninger, dels også på grundlag af erfaringer, har ræsonneret os frem til, at vinterbyggeriet stort set ikke var dyrere end det almindelige sommerbyggeri, og vi har vel også slået os til tåls med, at vinterbyggeriet i Sverige ikke modtog nogen ekstraordinær støtte. Denne sidste antagelse viser sig imidlertid ikke at være rigtig.

Der foreligger nu oplysninger, der går ud på, at et byggeri i 3 etager med 2 000 m² beboelseslejligheder, hvis det er påbegyndt på det mest ufordelagtige tidspunkt, kan få en ekstra støtte i Sverige gennem tillægs-lån — et princip, som man anvender der —